

Valið stendur millum javnaðarleið ella fólkaflaksleið, skrivar Jóannes Dalsgaard, valevni javnaðarfloksins í Suðurstreymoy

Javnaðarflokkurin tann einasti sum kann steðga fólkaflokkinum

Hóast Føroyar á mangan hátt altíð hevir verið eitt klassasamfelag, so hava vit føroyingar eisini tvørtur um hetta klassasamfelag havt síðvenju fyri felagsskapi. Teir gomlu fingi hvørki røkt haga, bjørg ella sjógv uttan í felag og hetta hava vit øll, sum eru um 45 ára aldur, sjálvi sæð við okkara egnu eygum

Tað var á hendan aldar-gamla sið fyri felag, at javnaðarflokkurin bygd sína hugsjón um eina føroyska sosialismu. Henda sosialisma var ein fylgja av, at privatkapitalistiska framleiðslukipanin í Føroyum fullkomuliga hevði spælt fallit og ongar møguleikar loyvd arbeid-arum og fiskarum til eitt semuligt liv.

Hugsjónarmenn sum Maurentius Viðstein, P. M. Dam, Jóan Petur Davidsen, J. H. Danbjørg og Hans Havstreyms søu og skiltu, at skuldi føroyskir fiskimenn og arbeid-fólk sleppa út undan tí træla-oki, sum reiðarar og keypmenn høvdu lagt á tey, mátti privati ognarrætti-urin til skip, virki, handl-ar og jørd verða avloystur av felags ognarrætti til hesi tó og gøgn.

So einfalt var tað, og eftir hesi vøkru hugsjón fóru teir óræddir og stríðs-fýsni til verk.

Tað varð, sum skuldi øll verðin forganga! Sam-band og sjálvstýri gloym-du sitt klandur, stórkeypmenn, reiðarar, bankmenn og bøndur hálsfevndust og sameintust við einum einasta endamáli: at knasa hesa ungu og frisku rørslu, ið einsamøll virk-aði fyri plássi til øll í Føroyum. Rørslan og hennara undangongufólk lótu seg ikki kúga, men hildu á at virka fyri tí føroysku sosi-alismu, sum tey trúðu á: eini skipan, har fiski-mannafelagsskapir áttu skipini, arbeidarafelags-skapir áttu turkiðsini. Keypsamtøkur, deteilhan-dilin og landið hevði eink-arsolu við kóli, salti, olju og skipaði fyri allari fiska-solu. Aftan fyri alt hetta lá tann tanki, at tey, sum gera arbeidið, sum geva

verum seluvirði eiga hetta virði.

Er hetta ikki bæði rætt og rimuligt? Høvar annar skuldi átt hesi virði?

Henda rørsla, javnaðar-rørslan, sum hon skjótt varð nevnd, fekk góða undirtøku millum manna. Hon fekk somikið góða undirtøku, at samfelags-ins valdsharrar av álvara fóru at óttast hana. Nakrir gjørdust so bangn-ir, at teir stovnaðu ein heilan flokk, sum svar uppá javnaðarflokkin. Fyrst kallaðist hesin flokkur Vinnuflokkurin, so tók hann navnabroyt-ing til Fólkaflokkin.

Fólkaflokkin kenna vit í javnaðarflokkinum og vit hava okkara royndir av hesum flokki. Vit hava enná samstarvast við honum í 6 ár. Ein grundin til tað samstarvið var, at flokkurin tóktist eins og konservativi brøðurflokk-ur hansara í Danmark at vera komin inn á demokratiska kós við teimum yngri kreftum, sum tóku yvir í sjeytiár-unum — onnur grundin var, at sambandið sum altíð hevði verið tungt at dansa við, var vorðið heilt ómøguligt.

Men fólkaflokkurin var ikki meira broyttur enn so, at tær gomlu ódemo-kratisku kreftirnar, sum alla tíðina høvdu biðað eftir lögum, stungu seg fram aftur. Tær ikki bert stungu seg framaftur, tær yvirtóku flokkin fult og heilt. Prógv við hesum hava vit við síðsta fólka-tingsvali.

Tað eru hesar kreftir, sum ótálmaðar ráða í fólkaflokkinum í dag, og alt bendir á, at tær sokall-aðu hampuligu kreftirnar eru farnar í part við tí høggravongi, sum vann fólkatingsvalið í vón um at sleppa upp í part. Hetta sigur alt um veiggið í teimum kreftunum!

Tað eru sostatt nú aftur høgkræftirnar, sum mynda fólkaflokkin. Vit kenna hesa kreftir, vit vita, hvat tær standa fyri. Tær avdúka seg dag og dagliga í Dagblaðnum: Hetta eru fólk, sum fegnast um, at ein demokrat-

iskt valdur forseti verður myrður (sí Dagblaðið okt. 1979). Hetta eru fólk, sum góðtaka mannaagst-aran, racismu og útspilling sum politisk vápn. Hetta eru fólk, sum eru í ferð við at skapa sama politiska veðurlag sum í fjørtiáru-num. Tey eldru minnast, hvussu tað tá kendist at hava eina aðra hugsan enn fólkaflokkurin. Hesa tíð vilja vit ikki hava aftur! Tí eigur fólkaflokkurin at verða bremsaður, meðan væl er.

Lesir tú Dagblaðið, sært tú, at fólkaflaksfólk har, í ráðasta álvara tala um at taka við landsins leiðslu! Tey meta altso, at tað framvegis í Føroyum eru flokkar, sum troysta sær at vera í stovu saman við einum flokki, sum hevur sýnt so óálitandi, so ófýggjagjallan, so antisosi-alan og sum hevur eitt mál-gagn sum Dagblaðið! Vænta hesi fólk veruliga, at nakar flokkur við virð-ing fyri sær sjálvum gevur seg í hóslag við ein flokk, hvørs demokratiska sinnalag, tað eru allar grundir at ivast um?

Vænta tey, at nakar fer í samgongu við ein flokk, hvar Jógván Sundstein, Áge Ellefsen og Óssur Dam Jacobsen eru í ferð við at yvirhála Lydiu Arge, Levi Niclassen og Óla Breckman høgumeg-in?

Tað duga vit í javnaðar-flokkinum illa at hugsa okkum, men eingin skal forsvørja. Á tingi hevur framburðs- og fiskivinnu-flokkurin meira enn eina-ferð hjálpt høgkræftun-um og lagnar tykjast okk-um royndir Fjúrtaða at vaska fólkaflokkin hvítan samstundis sum javnaðar-flokkurin verður gjørdur til aðalfíginda.

Teir um tað! Somikið meira grund er til hjá øllum demokratisk hugs-andi at styðja javnaðar-flokkin til komandi val. Hann er tann einasti flokkur, sum hevur viljan, evnini og dirvið at steðga fólkaflokkinum. Tann ein-asti, sum er førur fyri at taka fólkaflokkin á flogi og seta hann aftur ut undir ta høggravæðing, har

hann hoyrir heima saman við tí andaliga ruski og hugsjónarliga burturkasti frá tryátiárunum, sum har er samandrigið.

Hr eru sostatt bert tvær leiðir í at velja: onnur er borgarliga afturhaldsleið-in, fólkaflaksleiðin, ið ferir til ótryggileika, ójavnaða og minkandi de-mokrati.

Hin leiðin er javnaðar-leiðin til frælsi, framburð, tryggileika og vaksandi

demokrati.

Jóannes Dalsgaard

Familjupolitikkur

Fari í hesum fyrsta umfari mínum at nema eitt sindur við stykkið í virkisskránni hjá Javnaðarflokkinum um familjupolitikk.

Javnaðarflokkurin metir tað vera ein tann mest týðandi uppgávu hjá sam-felagnum at veita børnum og foreldrum tryggjar og góðar umstøður.

Hetta hevur týðning fyri trivnað og menning hjá børnunum — og fyri ferðirni, at tey ekkaleyst kunna seta børn í verðina. Fyri samfelagið í dag, hevur hetta ikki minni týðning, tí tað fallandi barnatalið kundi bent á, at samfelagið er sjúkt.

Javnaðarflokkurin fer at virka fyri, at barsils-orlovin verður longd upp í 24 vikur við løn. Her skal pápin eisini hava møgu-leika at fáa ávísan orlov við løn. Hetta er bæði í samband við barnsburð og adoption.

Um so er, at barnið av eini ella aðrari orsök verður verandi á sjúkrahúsi eina tíð, og mammann fer aftur til arbeidis, skal hon fáa tað sum eftir er av teim 24 vikunum, tá barnið kemur heim.

Javnaðarflokkurin hevur lagt uppskot fyri tingið um leingjan av barsils-orlovin.

Misjavnt var, hvørja undirtøku tað fekk. Teir borgarligu hongdu seg sjálvandi í, at tað fóru at standast útreiðslur av hesum. Men tað er jú eitt eyðkenni fyri teir borgar-ligu, at tá talan er um menniskjanslig virði,

skulu tey vígast í krónum og oyrum, meðan man góðtekur at deyð ting kosta so og so nógv.

Tá uppskotið var fyri á tingi, gjørdi ávísar flokk-ur nærmast gjøldur burtur úr tí — ja segði beinleiðis tað vera tvætl.

Tá hevði hesin flokkur friar hendur og kundi so-statt koyra tær í lumman og lata standa til. Síðan tá er farið fram eitt ham-skifti, og hesin nýggi hamur »forpliktur» ikki so litið, so kanska hetta mál fær betri sémðir, tá tað aftur verður umrøtt.

Uppskotið hjá javnaðar-flokkinum varð beint í landsstýrið, men so hendi heldur ikki meira.

Samfelagið kann og eigur at hava umsorgan fyri barninum longu áðrenn tað er føtt. Tað gerst m. a. við upplýsing um evnir og umstøður sum kunnu hava skaðilig árin á fostrið.

Har nakar møguleiki er

fyri at fostrið kann verða ávirkað av, at mammann hevur ávísan arbeidssupp-gávu, skal hon hava rætt til at fáa aðra.

Viðari skulu viðurskift-ini viðvíkjandi barnaans-ing betrast. Øll børn ið hava tørv eiga rætt til ans-ingarpláss. Somuleiðis eiga at setast á stovn fri-tíðarheim, har tey smáu, sum bert eru í skúla hálv-an dag, kunna vera trygg til arbeidsslok foreldranna.

Uttanfyri stovnar og skúla, mugu børnini tryggjast í ferðsluni. Ongar byggingar ella vegagerðir mugu fara fram uttan trygd barnanna er í lagi.

Undirvísing í ferðslu-trygd má økjast og styrkj-ast á øllum økjum — frá barnagarði til koyriskúla.

Verjið um framtíð okk-ara — børnini. X við lista C.

Gisleig

Fototól

BRONICA 6x6 til sølu v/ 3 objekt-ivum, ljósmálara o. ø.

Prentsmiðjan vísir á

Heldur tú ikki sosialin?